

PROGRAMA D'ACTIVITATS

- 11 h.** Trobada vora el fumeral de la Universitat Cardenal Herrera.
- 11,30 h.** Visita guiada al Fumeral de la Universitat, el palau gòtic, l'església parroquial de Sant Bertomeu, el convent de Sant Dídac i el Paretó.
- 14,30 h.** Dinar al poliesportiu "El Paretó" i lliurament d'un obsequi bibliogràfic a tots els inscrits.
- 16,30 h.** Fi de la jornada.

INSCRIPCIÓ (*)

Cal fer constar, necessàriament, en l'ingrés i/o transferència:

Cognoms.....

Nom.....

Així com el nombre d'inscrits, com a concepte:

Adults

Infants

Preu del dinar 15 euros.

Preu del dinar 10 euros.

Compte d'ingrés: ~~3082-0065-15-0700007911~~

(*) Data límit d'ingrés: 15 de setembre de 2005.
Places limitades per al dinar: 75.

CENTRE D'ESTUDIS DE L'HORTA NORD

24 de setembre de 2005

II JORNADA DEL PATRIMONI MONUMENTAL

Alfara del Patriarca

De bell nou ens reunim amb motiu de la celebració de la II Jornada del Patrimoni Monumental, una diada que anualment dediquem des del Centre d'Estudis de l'Horta Nord a reivindicar -mitjançant el coneixement dels pobles i llogarets que conformen la comarca- una vessant del nostre patrimoni cultural. Així doncs, ens retrobem enguany a Alfara del Patriarca (o de l'Horta, si voleu), una població equidistant entre l'horta i el secà, vorejada pel barranc del Carraixet i amb una història farcida d'esdeveniments que han deixat escampats pel seu terme un bon nombre de testimonis materials que li donen caràcter i alhora singularitat.

Nogensmenys, els diversos monuments que conformen la fisonomia d'Alfara manifesten, a més d'una llarga trajectòria, un estat de conservació dispar: ja que mentre n'hi han que han arribat al present en acceptables condicions, l'ús que se n'ha fet d'algun d'ells ha estat inadequat o, el que encara és pitjor, altres s'han quedat com a lànguid (però esplèndid) testimoni d'una activitat que caracteritzà antigament la localitat i li donà esplendor industrial en les primeres dècades del segle XX (la rajoleria).

Amb tot, no estem ací i ara per avaluar les pèrdues (cada vegada majors i irreparables al conjunt d'aquest espai privilegiat que encara és l'Horta Nord), sobredimensionar les mancances, ni ser excessivament catastrofistes. Amb la nostra presència volem donar prova de la ferma voluntat de créixer col·lectivament per mitjà de la recerca, l'estudi, la difusió, la vindicació, la conservació i, si escau, la restauració tant de peces com d'immobles que ens informen d'un passat viscut comú. Virtuts que fa onze anys que potenciem des d'aquesta associació cívica (particularment a través de la seua Comissió de Patrimoni).

Quan finalitze aquesta nova visita que hem organitzat juntament amb experts d'Alfara del Patriarca que -desinteressadament, cal recalcar-ho- ens han oferit tota mena de facilitats, esperem que el balanç siga ben positiu per quant haurem gaudit d'alguns dels seus monuments més assenyalats en primera persona. Ningú no ens ho haurà contat. Ho haurem viscut. Eixe és, al remat, el nostre propòsit.

Junta rectora del CEHN

FUMERAL DE ROC

Està en la zona universitària. Té el fust serpentejant (no helicoidal), possiblement amb influències de l'Art-decò. A Alfara hi havia gran nombre d'indústries rajoleres i els fumerals formaven part del paisatge agrícola al voltant del nucli urbà. En el cas d'aquest fumeral, el disseny comportà una preocupació per l'estètica, molt aconseguida gràcies al virtuosisme dels obrers especialitzats. De la quinzena llarga de fumerals que hi havia al poble només s'hi conserva aquest, el de Bonet, molt proper, i el del Grauer, en les immediacions del Paretó.

EL PARETÓ

Vora el barranc del Carraixet trobareu aquesta obra hidràulica antiga. Es tracta d'un mur de protecció del segle XVIII (1794) finançat pel Col·legi del Corpus Christi, institució que ostentava la senyoria del poble. Vicent Gascó, director d'arquitectura de l'Acadèmia de Sant Carles, assessorà en la construcció... Hi havia hagut altres murs anteriors, però les contínues barrancades els destrossaven. Aquesta obra es bastí per protegir el Molí d'Alfara i les hortes properes. El projecte inicial era construir un mur que arribara fins la séquia de Montcada.

EL PALAU DE LA SENYORIA

Situat en la plaça de sant Joan de Ribera, fou construït pels Cruïlles en el segle XV. Al segle XVI el senyoriu fou adquirit per l'arquebisbe de València Joan de Ribera, el qual legà el poble i el palau al Col·legi del Corpus Christi de València.

L'edifici fou restaurat als anys 80 del segle XX i conserva la torre, finestres coronelles, el pati, l'escala i diverses portes gòtiques. El pis superior té una

arqueria molt característica en els palaus de l'època. En la planta noble destaca l'estança de sant Vicent Ferrer amb un sostre de plaques de fang i bigues de fusta amb decoració vegetal i la llegenda *timete deum...* És anterior a la canonització del sant, perquè llegim la paraula "beat".

Al costat del palau trobem la casa del Dr. Navarro, de principis del s.XX, de façana neogòtica, amb volums que imiten els de l'edifici medieval veí. En l'actualitat s'allotja la Casa de la Vila.

ESGLÉSIA DE SANT BERTOMEU

En la mateixa plaça hi ha l'església parroquial, construïda sobre el solar de l'antic temple gòtic. És d'època barroca, amb una nau, cor elevat i capelles laterals. La façana està datada en 1725, segons una àpoca de despeses de l'obra i el campanar sabem que l'any 1667 s'estava bastint. Conserva una campaneta gòtica amb l'escut dels Jàfer, senyors del poble al segle XIV. Destaquen els taulellets del segle XVIII del sòcol de la capella de Sant Antoni de Pàdua. on es representen el miracle de la predicació als peixos i el de l'ase agenollat davant la custòdia.

El año 1725 Ca yó fume bellito en el Barranco de Alfara i el costado del agua se labraron quatro taulellets de la capella de Sant Antoni de Pàdua.

CONVENT DE SANT DÍDAC

Situat en el camí de Carpesa, abans d'arribar a l'almassera.

Fundat el 1599 sobre una alqueria vora la séquia de Montcada, donació de Gaspar Jaca. En peu resta l'església i el claustre, al primer pis del qual trobem encara els dormitoris. Malgrat que el temple ha patit diversos incendis i perdé la decoració, la construcció es conserva en bon estat.

Al segle XIX, després de la desamortització, es convertí en fabrica de mistos, fins avui.

